

Знанието – основен източник на богатство и благосъстояние

Питър Дракър, професор по социални науки, политология и философия

В обществото на познанието, в което навлизаме, индивидите заемат централно място. За разлика от парите, знанието е персонифицирано. То не се е настанило в някоя книга, база данни или компютърна програма. В тях се съдържа само информацията, докато познанието винаги се въплъщава в конкретна личност, която го носи в себе си, създава го, увеличава го или го обогатява. Преподава това познание или го предава на другите, използва го или

злоупотребява с него. **Така благодарение на прехода към обществото на познанието личността излиза на преден план.** Това поражда нови предизвикателства, с които никой до този момент не се е сблъсквал, свързани с новата обществена фигура, образованият човек.

Ако феодалният рицар най-недвусмислено представя обществото от ранното Средновековие, а „буржоата“ – от времето на капитализма, то образованият човек ще е неговият представител в условията на посткапитализма, където знанието се превръща в основен източник на богатство и благосъстояние.

Обществото на познанието се нуждае от образован човек, съвсем различен от идеала на хуманистите. Образованият човек търси възможности, чрез които притежаваните знания да са полезни днес, без да споменаваме моделирането на бъдещето. В романа на Херман Хесе „Игра на стъклени перли“ светът се изобразява такъв, какъвто го виждат в мечтите си хуманистите, изобразява се и неговия крах. Книгата разказва за едно братство от интелектуалци, художници и хуманисти, които прекарват живота си в прекрасна изолация, посвещавайки го на Великата традиция, на нейната мъдрост и красота. Главният герой, най-съвършеният Майстор на братството, в края на романа все пак решава да се завърне в мръсната, вулгарна, шумна, раздирана от съперничество и борби алчна реалност. Той разбира, че неговите ценности ще си останат единствено „злато за глупците“, ако не придобият някаква стойност и за света.

Онова, което Хесе е предвидил преди много години, днес се случва в действителност. Навсякъде по света сегашните студенти започват да се оплакват няколко години след завършване на образованието си: „всичко, което така упорито изучавах, не означава нищо; то няма никакво отношение към моите интереси, нито към онова, което искам да правя“. Образованият човек на утрешния ден трябва да се подготвя и за това да живее в глобалния свят. **Той трябва да стане „гражданин на света“ като мислене, мироглед, информация, но същевременно ще черпи живителни сокове от родословната си среда, като на свой ред ще трябва да обогатява и подхранва собствената си местна култура.**

Образованите хора трябва да се подготвят за живот и работа едновременно в две културни среди – на „интелектуалеца“, който се съсредоточава върху

думите и идеите, и на „мениджъра“, насочващ вниманието си върху хората и практическата дейност. И светът на интелектуалеца трябва да се балансира чрез света на мениджъра, за да не се превърне в място, където всеки „си върши неговата работа“, но никой нищо не постига. Ако те обаче взаимно се балансират, може да възникне творческа атмосфера и порядък, да се създадат условия за изпълнение на поставените задачи и за достигане на крайните цели. В обществото на познанието няма една единствена „царица на знанията“. Всички те са еднакво ценни и както твърди великият средновековен светец и философ Свети Бонавентура, всички еднакво водят към истината. Задължение на мъжете и жените, които ги притежават, е да ги превърнат в пътеки към истината, към познанието.

Капитализмът е господствал повече от век, когато в първия том на „Капиталът“ (1867г.) Карл Маркс го определил като самостоятелен обществен ред. Чак 30 години по-късно, след смъртта му, терминът „капитализъм“ е бил въведен в практиката. Следователно, ако днес се опитаме да напишем книга, наречена „Познанието“, това би изглеждало не само крайно самонадеяно, но би било прекалено преждевременно и смешно. Можем да се надяваме, че след 100 години подобна книга, макар и не под заглавието „Познанието“, вероятно ще бъде написана.

Едно нещо можем да предвидим: най-съществената промяна, която ще настъпи, ще бъде в областта на познанието, във формата и съдържанието му, в неговото значение и отговорност, както и в смисъла на понятието „образован човек“.

Питър Дракър, „Посткапиталистическото общество“